~~nu donnhom ġrieden bla denb, lewnhom kannella, li f'ħajjet Alla, ma hawnx minnhom Malta. Dawn jagħmlu mina taħt l-art, fil-ħamrija, u jieklu l-egħruq tal-ħaxix li jsibu, għal hekk jagħmlu ħafna ħsara fil-miżrugħ. Kull kemm iniffdu l-mina għal fuq wiċċ l-art, biex jitfgħu barra l-ħamrija li jkunu qalgħu.~~

~~Dun Ġubrajil kellu ħatar bil-ponta tal-ħadid, u qagħad jara jaqbadx xi ħlonda. Joqgħod għassa fejn jara l-borġ tat-trab jiċċaqlaq, u jagħti daqqa bil-ponta tal-ħatar fuq it-trab; għax il-ħlond dak il-ħin ikun hemm, jitfa' t-trab 'il fuq bi mnieħru, u jekk jolqtu bid-daqqa, joqtlu. Imma għal xejn, għax ma qatel ebda waħda. U meta xbajna nduru u nħarsu, u x-xemx bdiet titbaxxa, qbadna neżlin lejn is-Salt aħna wkoll, ħalli neħelsu minn dak il-bard, ELSIE.~~

IL-MEKKA

Min jâf, int li qiegħed taqra, kemm il-darba smajt lil min isemmi l-Mekka! X'hemm il-Mekka? Il-Mekka hemm l-"Imkejjen Imqaddsa" tal-Misilmîn, istħajjilha Ġerusalêm għall-Insâra. Bħal ma l-Insâra jmorru Ġerusalêm, ijżuru l-Imkejjen Imqaddsa, hekk il-Misilmîn ijmorru l-Mekka; bil-għażla li l-Insâra jmorru s-sena kollha, meta jrîdu f'ġemgħat kbar jew żgħar, u drabi xi wieħed waħdu wkoll, waqt li l-Misilmîn ijmorru kollha fi żmien wieħed tas-sena, fix-xahar tar-Ramadân. Ijmorru xejn Misilmîn ijżuru l-Imkejjen Imqaddsa tal-Mekka? Uh! Wisq u wisq aktar milli jmorru l-Palestîna l-Insâra. Fis-sena 1957, kif kien hemm miktub fil-gazzetta tal-Mekka imsemmija: "Umm il-Qura", marru qrîb il-MILJUN! Fis-sena 1960, kif xandret din il-gazzetta nfisha, marru 750,000 (seba' mija u ħamsin elf).

Kull Mislem ħieles (li ma jkunx marîd, jew ilsîr, etċ), jekk ikollu flus biż-żejjed għan-nefqa, għandu tal-anqas darba waħda f'ħajtu, ijmûr ijżûr il- Kagħba, jiġifieri l-Maqdes il-Kbir li jinsab fil-Mekka (għax il-Mekka isem ta' belt). Kull min ijmur hemm għandu l-jedd li, wara li jarġa' lejn pajjiżu, jilbes f'rasu l-lefa ħadra, u li n-nies jgħajjtulu "Haġġ". Din iż-żjara lil Kagħba ssir b'àmar ta' Mohammed, il-profeta l-Kbir tal-Misilmîn, u dan l-àmar kitbu fil-"Ktieb Imqaddes" tiegħu, li jgħidulu l-Qorân. Fil-Qorân, Muhammed lil Misilmîn kitbilhom hekk: "Agħmlu ż-żjajjar tagħkom lill-Imkejjen Imqaddsa għall-imħabba t'Alla, imma jekk tkunu miżmûma (mill-egħdewwa) ijkun sewwa li tibdlu ż-żjâra ma' għotjiet li tistgħu tibgħatu bla ma tbatu; u sa kemm dak li tibgħatu ma jkunx għadu wasal, ma għandkomx tqarwżu x-xagħar ta' raskom. Imma jekk xi wieħed ijkun marid, jew ijkollu xi wġiegħ ta' ras, u għal hekk jitqarweż, għandu jibdel dan l-àmar ma' sawma, jew ma' għoti ta' rahma lil foqra, jew ma' xi debħiet. Meta tkunu sielmîn, min ijrîd li tiswielu aktar din iż-żjara, jagħti l-għotjiet li jista', u jekk ma jkunx jista', għandu jsum tliet sawmiet fi żmien iż-żjara, u seba' sawmiet wara, li jagħmlu għaxar sawmiet sħâħ. Dan l-àmar hu għal min ma jkollux il-familja miegħu fit-Tempju Mqaddes; imma ibżgħu minn Alla, u kunu afu li Alla jħallas bl-aħrax. Iż-żjara għandha ssir fix-xhur il-magħrufa; u kull min

f'dawk ix-xhur jagħmel iż-żjâra, ma' tul dak iż-żmien, ma għandux jersaq (lejn nisa), anqas jagħmel xi egħmil ta' għajb, anqas jiġġieled fiż-żmien taż-żjara. Il-ġid li tagħmlu, jkun jafu Alla. Ħejju dak li teħtieġu minn qabel, għat-trîq, imma l-aħjar ħaġa li jkollkom, hija l-biża' t'Alla. Ibżgħu minn Alla, mela, ja lilkom li għandkom il-għaqal! (Qoran, Sura II, 192, 193; jew 196, 197).

L-Imkejjen Imqaddsa li hemm il-Mekka huma dawn is-sebgħa:

1. *Il-Kagħba*, bicca bini, magħmula minn ħaġar griż, qegħda f'nofs il-bitħa Mqaddsa ta-Mekka, li kif jgħidu l-Misilmîn, bnewha Abraham u Ishâk, qrib il-għajn tal-għaġejjeb. Milli jidher, imma kien xi bini żgħir ħafna, għax l-ewwel Maqdes kien bnieħ Adam malli l-Anġlu t'Alla keċċieh mill-Ġenna tal-Art. Imma dan il-bini tiegħu kien karkru u ħâdu l-ilma tad-Dilluvju (!!!).

Qabel ma beda d-Din tal-Misilmin, il-Kagħba kienet l-imkien fejn kienu jâgħtu qima lill-allât tagħhom il-Għarab Pagani, u kellhom allat biż-żejjed min jgħînhom jew jgħakkishom, għax kellhom hemm 260 statwa tal-allat tagħhom. Fit-tieni sena tal-Hêġra, Muħammed ħa' l-Kagħba u waqqaf fiha l-qima tal-Misilmîn, u stqarrħa bħala l-ewwel maqdes li nbena fid-dinja, għal qima 'Alla tas-Sewwa.

2. *Il-Ħaġra s-Sewda*. Din niżlet mis-sema, u meta niżlet kienet bajda daqs il-ħalib, imma mbagħad saret sewda ħtija tad-dnubiet tan-nies tad-dinja. Tinsab imħârsa ġewwa rokna mill-irkejjen ta' ġewwa l-Kagħba.

3. *Bir-Żemżem*. Bir tal-ilma ġieri, li fetħu l-Anġlu Grabiel, sabiex jixorbu minnu Ħâġar u binha Ismaël, meta kienu mitlufa fix-xôri.

4. *Wied Għarafât*. Erba' siegħat mixi fuq il-ġemel mill Mekka jinsab dan il-wied, li fih Adam u Hewwa (Eva) iltaqgħu wara li kienu ilhom mifrudin u mitlufin minn xulxin mitejn sena.

5. *Safa u Morwah*. Żewġ għoljiet ta' dan l-isem, li fuqhom telgħet tiġri u tibki Ħâġar, għax fuqhom rat il-"miraġġ" tal-ilma, u meta telgħet ma sabet xej.

6. *Mina*. In-naħa tax-Xerq tal-Mekka, fejn Abraham bena artal u kien u kollox sa jidboħ fuqu lill-ibnu Ishâk.

7. *It-Tliet Ħaġriet*, fejn ix-xitan deher lill-Ishâk bin Abraham, biex iqarraq bih, imma dan għarfu u beda jitfagħlu l-ħaġar.

Daż-żmien, għadd kbir minn dawk li jmorru jżuru l-Mekka minn artijiet imbegħda, jaslu hemm bl-ajru u jinżlu fil-mitjar ta' Ġedda. Oħrajn, li jiġu mill- qrib, jaslu hemm bil-ferrovija, jew bil-motors; u hemm oħrajn li jmorru bil-baħar. Biex jieħdu ħsieb is-saħħa taż-żawwarîn, qiegħed ikun hemm mija u ħamsin (150) tabîb. Fiż-żmien taż-żjara tas-sena l-oħra mietu sitt mija u ħamsa u sittin (665), li ma humiex wisq, meta taħseb li għadd kbîr ġmielu taż-żawwara jkunu xjuħ għall-aħħar, u hemm tagħmel sħana kbîra, wisq drabi ta' 48 grad fid-dell.

Muħammed Maħmud el-Ħamdâni.

Il-karam jagħatti kull għejb. "Karam" tfisser *ġenerosità*. Jiġifieri: dak li jgħin lil kull min ikun jeħtieġ il-għajnuna, u jagħti lil kull min jitolbu, jekk ikollu xi għajb, ħadd ma jsemmih għax jiftakar kemm nies hemm li jgħidu l-ġid fuqu.